

قانون حفظ نباتات

مصوب سال 1346

ماده 1- از تاریخ تصویب این قانون سازمان حفظ نباتات وابسته به وزارت کشاورزی تشکیل می گردد .
این سازمان دارای شخصیت حقوقی است و به وسیله یک رئیس اداره خواهد شد .
تبصره - انتخاب ذیحساب سازمان بعهده وزیر دارایی است .

ماده 2- سازمان حفظ نباتات دارای شورایی است ک از اشخاص زیر تشکیل میشود:

- 1- وزیر کشاورزی
- 2- معاون فنی وزارت کشاورزی
- 3- معاونت وزارت دارایی
- 4- معاون وزارت کشور
- 5- معاون وزارت بهداشتی یا یک کارشناس به انتخاب وزیر بهداشتی
- 6- رئیس موسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی
- 7- رئیس سازمان حفظ نباتات
- 8- مدیر عامل بنگاه شیمیایی و سه نفر کارشناس دفع آفات یا شخصیتهایی که کار آنها با دفع آفات ارتباط دارد به انتخاب وزیر کشاورزی و در غیاب او معاون فنی وزارت کشاورزی عهده دار ریاست شورا خواهد بود .

ماده 3- شورا جلسات ماهیانه خواهد داشت و در مواقع لزوم بر حسب دعوت وزیر کشاورزی و یا تقاضای رئیس سازمان جلسه فوق العاده تشکیل خواهد شد .

ماده 4- وظایف سازمان حفظ نباتات به شرح زیر است :

- الف - مبارزه با آفات و بیماریهای عمومی نباتات و آفات و بیماریهای قرنطینه ای داخلی به تشخیص شورای حفظ نباتات و تصویب وزارت کشاورزی به هزینه دولت و به طور رایگان .
- ب - مشارکت در امر مبارزه با آفات و بیماریهایی که جزو آفات عمومی نباتات منظور نشده ولی وزارت کشاورزی مبارزه با آن آفت را همگانی اعلام کند .
- ج - اجرای وظایفی که طبق تبصره ماده 6 و مواد 7 و 9 و بند ج در ماده 10 و مواد 11, 12, 13, 14, 18, و 21 این قانون به عهده سازمان حفظ نباتات محول گردیده است .

ماده 5- وظایف شورا :

- 1) تصویب برنامه کار سالیانه سازمان حفظ نباتات کشور .
- 2) تصویب فهرست آفات و بیماریهای عمومی نباتات و قرنطینه داخلی .
- 3) تقصیر بودجه تفصیلی و اصلاح بودجه سازمان به میزان اعتبار مصوب .
- 4) بررسی گزارشهای سازمان حفظ نباتات یا اطلاعاتی که از منابع مختلف بدست می آید و اظهار نظر و صدور دستورهای لازم .
- 5) انجام وظایفی که طبق مواد 9 و 10 و 13 و 21 این قانون به عهده شورا محول گردیده است .

قانون و آیین نامه اجرایی قانون حفظ نباتات

ماده 6- هر گاه وزارت کشاورزی به منظور جلوگیری از اشاعه آفات و بیماریهای نباتی و انباری، اجرای عملیات مبارزه را به طور همگانی برای مدت معینی در مناطق ضروری تشخیص دهد مراتب را به وسایل مقتضی به اطلاع عموم خواهد رسانید، کلیه شرکتهای تعاونی روستایی و کشاورزان و صاحبان یا مستاجرین مزارع و باغات و دارندگان محصولات کشاورزی موظف به مبارزه طبق دستورها و راهنماییهای فنی سازمان حفظ نباتات می باشد تبصره - سازمان حفظ نباتات موظف است نوع و ترکیب سموم و نحوه مبارزه و موقع و طریقه حفاظت از مسمومیت برای انسان و دام و دستورات بهداشتی آنها در هر منطقه به وسایل مقتضی به اطلاع عموم برسانید.

ماده 7- در اجرای ماده 6 این قانون هر گاه کسانی وسایل و امکانات مبارزه نداشته باشند با پرداخت هزینه مبارزه به سازمان اختیار می دهند و سازمان مکلف است اقدام به مبارزه کند و اگر شخصی به طریق فوق عمل نکند سازمان راساً یا بوسیله شرکتهای خصوصی دفع آفات یا اشخاص و یا به هر طریقی دیگری که صلاح بداند اقدام به مبارزه نموده و هزینه تمام شده را به اضافه ده درصد آن به وسیله اجرای ثبت اسناد وصول کند. تبصره - سازمان حفظ نباتات مجاز است در مواقع ضروری در مورد مبارزه همگانی به پیشنهاد شورای حفظ نباتات و تصویب وزیر کشاورزی با مواد و وسایل و لوازم دولتی با کشاورزان و باغداران تشریک مساعی کند.

ماده 8- سازمانهای خصوصی و دولتی و موسسات وابسته به دولت که به طور مستقیم یا غیر مستقیم به امر کشت، تهیه و نگهداری محصولات کشاورزی مبادرت می کنند، مکلفند در مورد مبارزه با آفات و بیماریهای نباتی دستورات فنی سازمان حفظ نباتات را به موقع اجرا گذارند.

ماده 9- وزارت کشاورزی بر حسب پیشنهاد شورای حفظ نباتات مجاز است به منظور جلوگیری از اشاعه آفات و بیماریهای نباتی، کشت نباتاتی را در هر منطقه از کشور برای مدتی که ضروری بداند ممنوع یا محدود سازد. در این قبیل موارد سازمان حفظ نباتات مکلف است سه ماه قبل از فصل کشت به وسایل مقتضی به اطلاع عموم برساند و صاحبان اشجار و زراعات موظف به اجرا هستند، و همچنین سازمان حفظ نباتات مجاز است ورود و خروج محصولات کشاورزی یا متفرقات آنها از یک ناحیه به ناحیه دیگر ممنوع یا موقوف به انجام عملیات گندزدایی و نظایر آن در مزارع، کارخانجات و انبارها بکند. اشخاصی که مقررات این ماده را اجرا نکنند در مورد زراعات و اشجار آنها طبق بند ج ماده 10 عمل خواهد شد و نسبت به محصولات کشاورزی و متفرعان آن عین جنس به نفع دولت ضبط می شود. تبصره - همزمان با اعلام ممنوعیت کشت نوعی محصول، وزارت کشاورزی موظف است محصول یا محصولات دیگری را که می تواند جانسین زراعت ممنوعه شوند به زارعان معرفی کند.

ماده 10- در مواردی که به منظور جلوگیری از اشاعه آفات و بیماریهای نباتی معدوم کردن محصولات کشاورزی و یا نباتات اشجار یا بقایای آنها به پیشنهاد شورای حفظ نباتات و تصویب وزارت کشاورزی ضروری تشخیص داده می شود به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

الف- در مورد زراعات تا 4 برابر قیمت شخم و بذر هزینه نگهداری بر حسب نوع آفت و نبات مورد کشت و دوران رشد آن طبق نظر اداره کشاورزی محل خسارات تعیین و پرداخت خواهد شد.

ب- در مورد اشجار با نظر یک کمیسیون سه نفری مرکب از نماینده وزارت کشاورزی، یک نفر کارشناس که بر طبق مقررات داد گستری انتخاب می شود و صاحب اشجار یا نماینده او و در صورتی که چند نفر مشاعاً مالک اشجار باشند یک نفر نمایندگی آنان خسارت را تعیین می کند و خسارت به میزان تعیین شده پرداخت خواهد شد.

ج- معدوم کردن بقایای زراعات و اشجار و محصولات آلوده به آفات و بیماریهای نباتی از طرف کشاورزان و صاحبان مزارع و باغات به اخطار کتبی سازمان حفظ نباتات در مدت تعیین شده لازم الاجرا است .

د - هر گاه نباتی در مناطق ممنوعه کشت شده باشد معدوم کردن آن از طرف سازمان حفظ نباتات بدون پرداخت خسارت به عمل می آید .

تبصره - در صورت استتکاف کشاورزان و باغداران و صاحبان محصولات کشاورزی از اجرای این ماده مامورین انتظامی مکلفند حداکثر در مدت چهل و هشت ساعت از تاریخ اخطار به ذینفع ، نسبت به اجرای مقررات این ماده با مامورین سازمان حفظ نباتات همکاری کنند .

ماده 11- وارد کردن بذر ، پیاز ، قلمه ، پیوند ، ریشه ، میوه ، نهال و تخم نباتات و به طور کلی هر گونه نبات و قسمتهای نباتی به کشور مستلزم تحصیل پروانه قبلی از وزارت کشاورزی است .
به اشخاصی که بدون پروانه اجناس مزبور را وارد کنند اخطار میشود که حداکثر ظرف مدت یک ماه به خارج از کشور بر گردانند والا با حضور نماینده سازمان حفظ نباتات در گمرک معدوم خواهد شد .

ماده 12- نباتات و محصولات کشاورزی یا متفرعات آنها که با پروانه به یکی از مراکز گمرک وارد و در نتیجه رسیدگی معلوم شود که به علت آلودگی به آفات و بیماریهای قرنطینه ای به صورت موجود قابل ترخیص نیستند ، در صورتیکه به تشخیص وزارت کشاورزی با گندزدایی بتوان آفت را از بین برد به هزینه صاحبان آنها گند زدایی شده و سپس اجازه ترخیص داده خواهد شد ، در غیر این صورت مراتب از طرف سازمان حفظ نباتات به صاحبان کالاها اخطار خواهد گردید تا در مدتی که تعیین می شود آنها را از کشور خارج کنند . در صورتیکه صاحبان کالای مزبور پس از اخطار کتبی سازمان حفظ نباتات و در مدتی که تعیین شده است کالا را از کشور خارج نکنند از طرف سازمان مزبور بدون پرداخت خسارت معدوم خواهد شد .

در مورد هزینه های گند زدایی در صورتیکه صاحب کالا تا تاریخ اعلام شده نسبت به پرداخت آن اقدام نکند کالا از طرف سازمان حفظ نباتات پس از گند زدایی به فروش رسیده و بعد از استیفاء حقوق دولت و هزینه های مربوط ، باقی مانده بها به صاحب آن داده خواهد شد .

ماده 13- سازمان حفظ نباتات مکلف است برای جلوگیری از مسمومیت انسان و دام و زنبور عسل دستورات فنی لازم وضع و با تصویب شورای حفظ نباتات آنرا ضمن تنظیم دستورالعملهای جامع به اطلاع عموم برساند .

ماده 14- تشکیل موسسات و شرکتهای خصوصی دفع آفات منوط به دریافت پروانه از سازمان حفظ نباتات تدوین و توسعه می گردد اجرا کنند والا پروانه آنان لغو خواهد شد .

تبصره 1- موسسات و شرکتهای دفع آفات که قبل از تصویب این قانون تاسیس شده اند تابع مقررات این قانون خواهند بود .

تبصره 2- مامورین انتظامی مکلفند به تقاضای سازمان حفظ نباتات از ادامه فعالیت موسسات و شرکتهای دفع آفات که فاقد پروانه فوق الذکر میباشند جلوگیری کنند اجرای این حکم در مورد موسسات و شرکتهای دفع آفات که قبل از تصویب این قانون تاسیس شده اند شش ماه پس از تاریخ تصویب این قانون خواهد بود .

ماده 15- شرکتهای و موسسات خصوصی دفع آفات مشمول تبصره 1 ماده 7 اساسنامه بانک کشاورزی ایران می باشند .

ماده 16- وزارت کشاورزی هر سال فهرست آفات و بیماریهای عمومی و قرنطینه ای موضوع بند الف ماده 4 این

قانون و آیین نامه اجرایی قانون حفظ نباتات

قانون را پس از تصویب هیئت وزیران به وسایل مقتضی به اطلاع عموم خواهد رسانید .
ماده 17- ورود , ساخت , تبدیل , بسته بندی , توزیع و صدور کلیه سموم دفع آفات و بیماریهای نباتی , هورمونهای نباتی و علف کشها محتاج اخذ پروانه از طرف وزارت کشاورزی است .

ماده 18- فروشندگان سموم دفع آفات و بیماریهای نباتی و هورمونهای نباتی مکلفند پروانه از سازمان حفظ نباتات اخذ و با بهای که سازمان برای مواد مزبور تعیین می کند به فروش برسانند در صورت عدم رعایت مقررات این ماده طبق تبصره 2 ماده 14 نسبت به آنان رفتار خواهد شد .
تبصره - در صورتیکه سموم یا هورمونهای نباتی که به معرض فروش گذاشته می شود با مشخصات پروانه تطبیق نکند وزارت کشاورزی مکلف به جلوگیری از فروش و ضبط آن خواهد بود .

ماده 19- وزارت دارایی مکلف است اعتبار سازمان حفظ نباتات را به میزان مصوب در بودجه کل کشور به اقساط چهارگانه در ابتدای هر فصل در اختیار سازمان مزبور بگذارد .

ماده 20- در صورت حمله آفات و بیماریهای پیش بینی نشده که هزینه آن در بودجه منظور نگردیده نیز وزارت کشاورزی مکلف به مبارزه فوری است و دولت اعتبارات لازم را تامین خواهد کرد .

ماده 21- در موردی که خرید سموم , وسائل و هزینه های مربوط به دفع آفات فوریت داشته باشد رییس سازمان حفظ نباتات مجاز است به تشخیص شورای حفظ نباتات و تصویب وزیر کشاورزی تا مبلغ پنج میلیون ریال بدون رعایت مقررات مناقصه خریداری و مصرف کند .

ماده 22- به وزیر کشاورزی اجازه داده می شود به مامورین مبارزه با آفات کمک هزینه صحرائی که مبلغ آن از میزان فوق العاده آنان تجاوز نکند بپردازد .

ماده 23- در صورتیکه خسارت ناشی از تعلل یا عدم رعایت نکات فنی شرکتها یا موسسات دفع آفات یا فروشندگان سموم وارد آید و شاکه به مراجع قضایی مکلفند به این قبیل شکایات خارج از نوبت رسیدگی کنند .

ماده 24- آیین نامه اجرایی این قانون را وزارت کشاورزی ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب تهیه و پس از تصویب دولت به موقع اجرا می گذارد .

ماده 25- دولت مامور اجرای این قانون می باشد .

قانون بالا مشتمل بر 25 ماده و 8 تبصره که در تاریخ روز دوشنبه 15 اسفند ماه 1345 به تصویب مجلس سنا رسیده بود در جلسه روز سه شنبه دوازدهم اردیبهشت ماه 1346 شمسی به تصویب شورای ملی رسید- رئیس مجلس شورای ملی , مهندس عبدالله ریاضی اصل فرمان همایونی و قانون در دفتر نخست وزیر است .

نخست وزیر

تصویب نامه هیئت وزیران

وزارت کشاورزی

هیئت وزیران در جلسه مورخ 1346/10/4 بنا به پیشنهاد شماره 22037-42/9/14 وزارت کشاورزی و به استناد ماده 24 قانون حفظ نباتات مصوب 18 اردیبهشت ماه 1346 را که مشتمل به 4 فصل و 59 ماده و 26 تبصره است به شرح ضمیمه تصویب نمودند که به موقع اجرا گذارده شود. اصل تصویبنامه در دفتر نخست وزیر است.

وزیر مشاور

دکتر محمود کشفیان

آیین نامه اجرایی قانون حفظ نباتات

فصل اول - کلیات :

ماده 1- از تاریخ تصویب این آیین نامه عملیات مربوط به دفع آفات نباتی تابع مقررات این آیین نامه خواهد بود.

ماده 2- منظور از آفات مندرج در ماده 1 کلیه عوامل زنده و غیر زنده ای هستند که در صحرا، جنگل، مزارع و باغات به طور مستقیم و غیر مستقیم به محصولات کشاورزی یا گیاهان زراعی و یا اشجار صدمه زده و یا در انبار اماکن، کارگاهها و وسائل نقلیه موجب تقلیل کمی و کیفی فرآورده های کشاورزی می شوند.

ماده 3- منظور از دفع آفات انجام عملیات است که با استفاده از انواع مواد و وسائل و روشها از ورود، بروز، انتشار و توسعه و زیان آفات جلوگیری نماید.

ماده 4- فرآورده های کشاورزی اعم بوده و شامل محصولات گیاهی و حیوانی به صورت اولیه یا تغییر شکل یافته می باشد.

ماده 5- مواد و وسائل دفع آفات شامل کلیه عوامل، لوازم و ابزار است که به نحوی از انحاء در امر دفع آفات مورد استفاده قرار می گیرد.

فصل دوم - مقررات قرنطینه نباتی

ماده 6- هر گونه نبات و قسمتهای نباتی که با رعایت مفاد ماده 11 قانون حفظ نباتات به کشور وارد میشود باید دارای گواهی بهداشت نباتی و عنداللزوم بنا به تشخیص سازمان حفظ نباتات گواهی ضد عفونی کشور مبدا باشد.

ماده 7- نباتات و قسمتهای مختلف نباتی که به عنوان هدیه بصورت بسته های پستی یا بوسیله مسافری بدون اجازه قبلی سازمان حفظ نباتات وزارت کشاورزی و گواهی بهداشت نباتی وارد کشور می شود، در صورتی که جزء اقلام غیر مجاز نبوده به منظور غیر تجارتي و مصرف شخصی باشد ترخیص آن با اطلاع و معاینه مامور قرنطینه انجام خواهد گرفت چنانچه این گونه محصولات آلوده به آفات و بیماریهای نباتی باشند طبق مفاد ماده 12 این آیین نامه رفتار خواهد شد.

قانون و آیین نامه اجرایی قانون حفظ نباتات

ماده 8- سازمان حفظ نباتات مناطق ورود اقلام مذکور در ماده 11 قانون را با توجه به امکانات و توسعه مبادلات تعیین و به وسیله آگهی به اطلاع عموم میرساند .

ماده 9- برای جلوگیری از ورود و سرایت آفات و بیماریهای خطرناک نباتی سازمان حفظ نباتات از صدور پروانه مواد مشروحه در زیر خودداری خواهد نمود .

1- پنبه (تخم , وش , پنبه مخلوج و کلیه قسمتهای مختلف این نبات) .

2- انواع سیب زمینی .

3- انواع بذر چغندر .

4- شلتوک .

5- نهال , قلمه و پیوندک مرکبات .

6- نهال , قلمه و پیوندک انواع اشجار میوه .

7- نهال قلمه و میوه زیتون .

8- نهال و قلمه مو .

9- قلمه نیشکر .

10- نهال انواع سوزنی برگان .

11- نهال موز , انبه و آوکادو .

12- نشاء توت فرنگی .

13- بذور کف , کاهو , ذرت خوشه ای , لوبیا , سویا , یونجه .

14- بذور توتون و تنباکو .

15- انواع حشرات زنده و قارچها و باکتریهای مضر .

16- انواع میوه و مرکبات .

تبصره 1- اگر موسسات وابسته به کشاورزی یا موسسات دولتی که به امر کشاورزی اشتغال دارند و یا موسسات تحقیقاتی خصوصی که صلاحیت آنها به تصدیق وزارت کشاورزی رسیده باشد , بخواهند نوع بخصوصی از بذر و یا نهال را به کشور وارد نمایند باید با اجازه قبلی سازمان حفظ نباتات و رعایت شرایطی برای هر یک از بذور و یا نهال ها از طرف اداره قرنطینه تعیین می شود ورود آن به مقدار محدود اقدام نماید . در صورتیکه نباتات و یا بذور وارده در مدت رشد و نمو گیاهی آلوده به آفات و امراض قرنطینه ای تشخیص داده شوند بلافاصله معدوم خواهند شد .

تبصره 2- در مواردیکه ورود یک یا چند قلم از اقلام مذکور در ماده 9 از نظر مصرف غذایی یا صنعتی طبق نظر دولت لازم تشخیص داده شود با اقدامات خاصی که بر حسب مورد از طریق سازمان حفظ نباتات به عمل خواهد آمد با صدور تصویب نامه رفع ممنوعیت خواهد شد .

تبصره 3- موسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی و دانشکده های کشاورزی و موسسات تحقیقاتی کشاورزی می توانند در صورت احتیاج با رعایت نکات فنی وبا اطلاع قبلی سازمان حفظ نباتات به ورود حشرات و انگلهای مفید و یا حشرات و انگلهای مرده جهت کلکسیون مربوطه اقدام نمایند .

ماده 10- برای جلوگیری از ورود آفات موجود در خاک مانند لار و حشرات , حلزونها , نماتدها , قارچها , باکتریها وغیره جزء در موارد علمی و تحقیقاتی و صنعتی به تشخیص سازمان حفظ نباتات ورود هر گونه خاک زراعتی گلدانی, خاک رس و شن به تنهایی و یا همراه با قسمتهای نباتی ممنوع است .

ماده 11- سازمان حفظ نباتات در مورد محصولات که آلوده به آفات و بیماریهای قرنطینه ای تشخیص داده می شوند، در صورتیکه امکان ضد عفونی آنها نباشد مکلف است به وارد کننده کتبا اخطار نماید که محصول را در حداقل مدت ممکنه از تاریخ اخطار از کشور خارج نماید والا مامورین قرنطینه نسبت به امحاء آن اقدام خواهند نمود . تبصره - در صورتیکه اخطار به صاحب کالا و یا نماینده او در گمرکات به تشخیص مامور قرنطینه امکان نداشته باشد اخطاریه با سریعترین وسیله به نشانی گیرنده مندرج در بارنامه ارسال و یک نسخه آن روی کالا الصاق و اخطاریه مذکور به منزله ابلاغ قانونی محسوب و پس از انقضای یک هفته از تاریخ ارسال یا الصاق اخطاریه ، مامور قرنطینه کالا را معدوم خواهد نمود .

ماده 12- در مورد نباتات و قسمتهای نباتی که بدون اجازه قبلی وارد کشور می شوند در صورتیکه سالم تشخیص داده شوند در مدت حداکثر یک ماه و چنانچه آلوده به آفات و بیماریهای نباتی باشند ظرف مدتیکه از طرف مامور قرنطینه نباتی تعیین میشود باید از کشور خارج گردند والا طبق ماده 12 ز قانون حفظ نباتات نسبت به انهدام آنها اقدام خواهد شد .

ماده 13- مقررات مربوط به بازرسی فرآورده های کشاورزی در بنادر و گمرک خانه های مرزی بوسیله کارشناسان یا مامورین قرنطینه نباتی سازمان حفظ نباتات که دارای کارت رسمی و یا نشان مخصوصی خواهند بود به موقع اجرا گذارده خواهد شد .

ماده 14- مامورین قرنطینه نباتی مجازند به منظور اجرای وظایفی که به موجب قانون به عهده آنها گذارده شده اقدامات زیر را معمول دارند :

الف - به اسکله ، بندر ، فرودگاه ، ایستگاه راه آهن ، سیلو ، انبارهای دولتی که محصولات نباتی و دانه های غذایی را نگهداری می نمایند و همچنین به کشتیهای تجارتی واکنهای باری و مسافری و به طور کلی به موسسات کشاورزی و تولید گل و نهال و انبارهای خصوصی ، با اجازه صاحبان انبار و موسسات و در غیر این صورت با کسب اجازه دادستان داخل شده از نظر کشف آفات و بیماریهای قرنطینه نباتی بازرسی و نمونه برداری نمایند و در صورت مشاهده آفات و بیماریهای نباتی دستورات لازم برای ضد عفونی و در صورت عدم امکان ضد عفونی ، انهدام محصول آماده را صادر نمایند .

ب - عنداللرؤم بسته و توشه مسافرین باید بوسیله مامورین گمرک بازرسی و در صورتیکه بذور و نباتات مشاهده شود برای معاینه و بازدید مامور قرنطینه در نقاطی که وزارت کشاورزی قرنطینه دارد ارائه شود تا طبق مقررات رفتار نمایند .

ج - خروج هر گونه مواد مذکور در ماده 11 قانون حفظ نباتات از حدود گمرک فقط با اجازه مامور قرنطینه نباتی مجاز خواهد بود .

ماده 15- ادارات گمرک ، بنادر ، فرودگاهها ، راه آهن ، صاحبان وسائل نقلیه ای که کالا حمل می کنند و موسسات کشاورزی موظفند در موقع مراجع ماموران قرنطینه نباتی مدارک و اطلاعات لازم را در مورد محصولات کشاورزی در اختیار گذارده موجبات تسهیل بازرسی آنها را فراهم سازند .

ماده 16- ترانزیت محصولات نباتی مندرج در ماده 11 قانون حفظ نباتات از طریق خاک ایران باید با اطلاع و موافقت سازمان حفظ نباتات صورت گیرد .

ماده 17- محصولات نباتی ترانزیتی باید دارای گواهی بهداشت کشور مبدا بوده و در مورد ترانزیت پنبه و تخم پنبه علاوه بر گواهی بهداشت نباتی و گواهی ضد عفونی، محموله ها باید در دو لفاف سالم بسته بندی شده باشند.

ماده 18- فرآورده های نباتی که از ایران به کشورهای خارج صادر میشود به وسیله کارشناسان قرنطینه معاینه و در صورت سلامت کالا گواهی بهداشت نباتی صادر میشود.

ماده 19- در مناطقی که سازمان حفظ نباتات قبلاً تعیین و اعلام می نماید کلیه موسسات باغبانی و تولید کنندگان بذر و نهال اشتغال دارند باید کارت بهداشت نباتی از سازمان حفظ نباتات دریافت نمایند این موسسات سالیانه حداقل دو با مورد بازرسی و بازدید کارشناسان مربوطه قرار خواهند گرفت تا در صورت مشاهده آفات و بیماریهای قرنطینه ای بلا فاصله نسبت به معدوم کردن آنها اقدام نمایند.

ماده 20- سازمان حفظ نباتات عندالاجتضا می تواند در هر نقطه از داخل کشور که طبق نظر کارشناسان آفات قرنطینه داخلی مشاهده شود مقررات مربوط به منع ورود و خروج قلمه و بذر و نهال و میوه سایر فرآورده های کشاورزی به منطقه را در داخله کشور به مورد اجرا بگذارند.

کلیه مسافرین و دارندگان وسائل نقلیه از هر قبیل ملزم و مکلف به رعایت نکات مزبور می باشند.

فصل سوم- مقررات مربوط به شرکتهای خصوصی دفع آفات و مصرف کنندگان سموم دفع آفات

ماده 21- شرکتهای خصوصی دفع آفات موسساتی هستند که به مبارزه با هر گونه آفات نباتی و همچنین فومیگاسیون و ضد عفونی فرآورده های نباتی در صحرا، مزارع، انبارها، کارگاهها، اماکن و اصطبلها اقدام مینمایند.

تبصره 1- موسسات مذکور در ماده 21 برای اقدام به عملیات فوق باید صلاحیت فنی داشته و برای تحصیل پروانه منظور در قانون تقاضای کتبی خود را که حاوی اطلاعات مربوط به نوع عملیات و وسائل و ادوات کار باشد در فرمهای چاپی نوشته و به سازمان حفظ نباتات تسلیم دارند.

تبصره 2- شرکتهای و موسسات دفع آفات علاوه بر مدارک بالا باید یک نفر مسئول فنی که دارای لااقل درجه لیسانس در کشاورزی و یا شیمی باشد به سازمان حفظ نباتات معرفی نمایند.

تبصره 3- کسانیکه فاقد مدارک تحصیلی مذکور بوده ولی دارای اطلاعات کافی در امور دفع آفات و ضد عفونی و حداقل 5 سال سابقه در این رشته باشند در صورتیکه صلاحیت فنی آنان از طریق گذراندن امتحان و دریافت گواهی از طرف سازمان حفظ نباتات کافی تشخیص داده شود به عنوان مسئول فنی شرکت میتوانند معرفی گردند.

ماده 22- صلاحیت فنی موسسات دفع آفات نباتی به وسیله کمیسیونی مرکب از نمایندگان وزارت بهداری، سازمان حفظ نباتات، موسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی و اداره کل دامپزشکی تشخیص داده میشود و در صورت احراز صلاحیت پروانه به نام شرکت یا موسسه از طرف سازمان حفظ نباتات صادر می گردد.

تبصره- شرکتهای و موسساتی که در استانها به عملیات مندرج در ماده 1 مبادرت می ورزند برای دریافت پروانه منظور در قانون باید تقاضای خود را با رعایت مفاد تبصره 1 و 2 و 3 ماده 21 این آیین نامه تهیه و به اداره حفظ نباتات استان تسلیم دارند، اداره مذکور به صلاحیت متقاضی رسیدگی کرده نظریه خود را همراه مدارک مربوطه برای رسیدگی نهائی و صدور پروانه به سازمان حفظ نباتات ارسال میدارد.

تبصره - شرکتهای و موسسات مذبور مکلفند کارگران خود را طبق دستورات سازمان حفظ نباتات در موارد ضروری مجهز به کلیه وسائل استحضافی از قبیل ماسک، عینک، دستکش و غیره نمایند.

ماده 23- موسسات و شرکتهای خصوصی دفع آفات مکلفند کارگران خود را طبق دستورات و توصیه های فنی مربوط به دفع آفات ، استفاده از سموم ، نحوه کار کارگران و مسمومیت آنها را که بوسیله سازمان حفظ نباتات صادر می شود عینا به موقع اجرا بگذارند والا پروانه آنها لغو خواهد شد و در هر صورت مسئول هر گونه عواقب ناشی از مسمومیت و خطراتی که ممکن است متوجه انسان و دام گردند خواهد بود .

ماده 24- موسسات و شرکتهای مذکور در ماده 21 باید به تناسب تعداد سمپاشهای موتوری دستی و یا سایر وسائل لازم که در اختیار دارند ، مریمان با سواد که حداقل دارای گواهی نامه 6 ساله ابتدایی باشند ، به سازمان حفظ نباتات و یا به ادارات تابعه آن در مراکز استانها و شهرستانها معرفی نمایند تا پس از اخذ تعلیمات لازم در صورتیکه صلاحیت فنی آنها مورد گواهی واقع گردد ، حق شرکت در انجام عملیات دفع آفات به آنها داده شود .

تبصره 1- موسسات و شرکتهای دفع آفات در موقع استخدام و به کار گماردن کار گران باید گواهی بهداری محل را که موید دارا بودن صلاحیت جسمانی لازم بشد مطالبه نمایند .

تبصره 2- موسسات مذکور موظفند کارگران خود را که در امر سمپاشی و یا ضد عفونی دخالت دارند در فصل کار لاقبل هر سه ماه یک بار جهت معاینه پزشکی به بهداری محل معرفی نماید و گواهی صلاحیت جسمانی را از نظر بهداشتی برای آنان اخذ نمایند .

تبصره 3- شرکتهای مذکور موظفند در صورت بروز اولین علائم و آثار مسمومیت فوراً مسموم را به نزدیکترین بهداری یا پزشک رسانیده و مراتب را ضمن تعیین نوع و ترکیب سموم و علل و نحوه مسمومیت به بهداری محل اطلاع دهند . تا موقعی که اداره بهداری و یا پزشک معالج شروع به کار کارگران معالجه شده را تجویز ننموده است ، کار فرما حق به کار گماردن او را نخواهد داشت ولی حقوق کارگر مسموم تا پایان معالجه از طرف کار فرما باید پرداخت گردد .

ماده 25- شرکتهای و موسسات دفع آفات موظفند در پایان هر سال صورت خلاصه ای از آمار عملیات انجام شده در هر شهرستان را به تفکیک با ذکر آفاتی که با آنها مبارزه شده ، گیاهان زراعی و اشجاری که مبارزه روی آنها انجام گرفته ، نتیجه عملیات و سایر مواردی که سازمان حفظ نباتات تعیین خواهد نمود تهیه و به سازمان حفظ نباتات تسلیم نمایند .

ماده 26- سازمان حفظ نباتات می تواند با ملاحظه بهای سموم و موادی که در انجام عملیات دفع آفات به مصرف می رسد و در نظر گرفتن استهلاک وسائل حدود هزینه این قبیل کارها را تعیین و اعلام دارد .
راهنمایی کتبی به صاحبان مزارع ، باغات ، اماکن و انبارها از نظر طول مدت اجتناب از خوردن میوه و محصول و منع ورود به انبارها و اماکن از وظایف شرکتهای دفع آفات می باشد .

ماده 27- سازمان حفظ نباتات با همکاری موسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی در اوایل هر سال فهرست سموم مجاز و قابل مصرف و توصیه های لازم را از طریق انتشار اطلاعیه های رسمی اعلام می نماید .
کلیه موسسات ملی و دولتی و مصرف کنندگان سموم موظف و ملزم به اجرای وارد توصیه شده می باشد .
این توصیه ها شامل موارد زیر است :

الف- ممنوعیت استفاده از پاره ای سموم منجمله سموم فسفره در دوره های مختلف سال به علل گوناگون جهت حفاظت زنبور عسل و فرآوردهای مواد غذایی و غیره .

ب- نحوه استفاده از سموم و ظروف مربوط به آنها .

ج- دستورالعمل لازم در مورد طرز صحیح و بهداشتی مصرف سموم و رعایت نکات مهم بمنظور حفظ سلامت انسان و دام

ماده 28- بهداری های هر منطقه موظفند میوه جات و صیفی جات و تره بار و سایر مواد مصرفی خوراکی سمپاشی شده را قبل از عرضه به بازار معاینه و در صورت موجود بودن بقایای سم موضوع را به شهر داری و یا سایر مقامات مربوطه اعلام و از فروش آنها جلوگیری نمایند.

تبصره - تعیین مقدار باقیمانده مجاز هر یک از سموم بر حسب مورد به عهده موسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی است.

ماده 29- سازمان حفظ نباتات با کمک وزارت بهداری، صورت پادزهر سموم متعارف و مجاز را در هر سال تهیه و به ادارات حفظ نباتات استانهای ارسال میدارد تا جهت تامین پادزهر مورد لزوم در اختیار ادارات بهداری محل گذارده شود.

شرکتها و موسسات فروشنده سموم موظفند نشریه کامل و صحیحی برای سموم خطرناک با ذکر پادزهر آنها تهیه و در موقع فروش به خریداران تسلیم و رسید دریافت دارند، صحت مفاد این نشریه باید به تایید سازمان حفظ نباتات رسیده و دارای نکات مشروحه زیر باشد:

موارد و طرز استعمال سم، موارد ممنوعه استعمال سم، آفات و بیماریهایی که بوسیله این سم مبارزه میشوند، احتیاط های لازم و معالجه مسمومین و پادزهر سم.

تبصره - شرکتها و موسسات دفع آفات دولتی و خصوصی بر حسب نوع سمی که مصرف مینمایند پادزهر لازم را باید همیشه ذخیره داشته باشند تا در موارد ضروری در اختیار پزشک معالج قرار دهند.

فصل چهارم مقررات سموم

ماده 30- سموم دفع آفات نباتی و حیوانی اعم بوده و شامل کلیه ترکیبات آلی، معدنی و غیره است که به منظور دفع آفات نباتی، حیوانی، انباری و خانگی به صورت جامد، مایع و گاز به کار برده میشود.

الف - مقررات مربوط به ورود، ساخت، فرموله کردن و تغییر بسته بندی سموم

ماده 31- ورود، ساخت، فرموله کردن و تغییر بسته بندی سموم، هورمونهای نباتی و علف کشها مستلزم اخذ پروانه قبلی از سازمان حفظ نباتات میباشد.

تبصره - وارد کردن حشرات مفید، انگلها، شکاریهها و میکرو ارگانیسیمهای مورد استفاده در مبارزه بیولوژیکی با آفات نباتی با اجازه قبلی سازمان حفظ نباتات مجاز خواهد بود.

ماده 32- سازمان حفظ نباتات همه ساله سموم، هورمونهای نباتی و علف کشهای مجاز را که به تصویب هیئت نظارت بر سموم رسیده باشد حداکثر تا پایان مهر ماه هر سال جهت اطلاع وارد کنندگان منتشر مینماید تا برای سفارشات سال بعد مورد استفاده قرار گیرد.

ماده 33- هیئت نظارت بر سموم از نمایندگان ذیصلاح سازمان حفظ نباتات، موسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی، موسسه تحقیقات بهداشتی، انستیتوی تغذیه، اداره کل دامپزشکی، اداره پزشکی قانونی و دو نفر از کارشناس وارد به امور دفع آفات نباتی بنا به پیشنهاد سازمان حفظ نباتات و تصویب وزیر کشاورزی تشکیل میشود.

تبصره 1- اداره جلسات هیئت نظارت با نماینده سازمان حفظ نباتات بوده و در غیاب ایشان نماینده موسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی عهده دار این امر خواهد بود.

قانون و آیین نامه اجرایی قانون حفظ نباتات

تبصره 2- هیئت نظارت بر سموم بر طبق دعوت سازمان حفظ نباتات حداقل سالی دو بار و همچنین در مواقع لزوم تشکیل جلسه خواهد داد.

ماده 34- جلسات هیئت نظارت با شرکت دو سوم اعضاء رسمیت یافته و تصمیمات با رای اکثریت حاضرین معتبر خواهد بود.

ماده 35- وظایف هیئت نظارت بر سموم عبارتند از :

الف- تصویب فهرست سموم مجاز و تجدید نظر در آن متضمن فرمول شیمیایی، نوع فرمولاسیون، حداکثر غلظت ماده موثر سم، حداکثر حجم و وزن بسته بندی، نوع ظرف و سایر مشخصات ضروری.

ب- تصویب مشخصات لازم برای بر چسب سموم.

ج- رسیدگی به پیشنهادات سازمان حفظ نباتات در باره مسائل فنی مربوط به سموم.

ماده 36- وارد کنندگان، سازندگان، فرموله کنندگان و اشخاصی که بسته بندی سموم را تغییر میدهند، موظفند یک نفر مسئول فنی را حداقل دارای درجه تحصیلی مهندسی یا لیسانس در رشته های کشاورزی، شیمی، داروسازی، دامپزشکی و یا رشته های مشابه باشد به سازمان حفظ نباتات معرفی نمایند. صلاحیت مسئولین فنی باید به تصویب هیئت نظارت برسد.

ماده 37- نمونه های سموم جدید از طریق سازمان حفظ نباتات جهت انجام آزمایش به موسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی ارسال می گردد تا پس از آزمایشهای مربوطه ضمن اظهار نظر نهائی توسط سازمان حفظ نباتات، برای تصویب به هیئت نظارت تسلیم گردد.

تبصره 1- هزینه انجام آزمایشهای مندرج در ماده 37 بر اساس مقررات موسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی به عهده متقاضی خواهد بود.

تبصره 2- نمونه های جدید سموم دفع آفات خانگی به وسیله موسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی پس از بررسی لازم جهت انجام آزمایش تکمیلی به موسسه تحقیقات بهداشتی ارسال خواهد شد.

تبصره 3- در باره سمومی که به کشور وارد نشده ولی به تشخیص سازمان حفظ نباتات یا موسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی، بررسی تطبیقی آن در شرایط آب و هوایی ایران لازم به نظر برسد، سازمان یا موسسه مزبور به ورود نمونه آن جهت آزمایش اقدام مینماید. در صورت اخذ نتیجه مثبت و پس از تصویب هیئت نظارت ورود آن به کشور مجاز خواهد بود.

ماده 38- گمرک مکلف است از هر محموله سموم مجاز به کشور نمونه برداری نموده و نمونه را به سازمان حفظ نباتات ارسال دارد، سازمان مزبور عنداللزوم نمونه سم را برای تطبیق با مشخصات تجزیه خواهد کرد.

ماده 39- وارد کنندگان، سازندگان، فرموله کنندگان و بسته بندی کنندگان موظفند همه ساله گزارش عملیات خود را از نظر نوع و میزان ورود و یا ساخت و یا فرموله کردن سموم و همچنین تغییر بسته بندی سموم تا پایان مهرماه سال بعد به سازمان حفظ نباتات ارسال دارند.

ماده 40- صدور پروانه ساخت یا فرمولاسیون و بسته بندی سموم در داخل کشور موکول به رعایت شرایط زیر است:
الف- مورد مصرف در دفع آفات داشته باشد.

ب- ساخت سمومی که امکان تهیه تمام یا قسمتی از مواد اولیه آن در کشور وجود میسر باشد رجحان خواهد داشت.

ج- تاسیس کارخانه و کارگاه به تصویب وزارت اقتصاد رسیده باشد.

ماده 41- سازندگان سموم، فرموله کنندگان و بسته بندی کنندگان موظفند سموم را با رعایت کلیه مشخصات تعیین شده در فهرست سموم مجاز و سایر مشخصات فنی با نظارت سازمان حفظ نباتات به بازار عرضه نمایند.

تبصره 1- فرموله کنندگان می توانند سموم مورد احتیاج خود را در داخل کشور ساخته نمیشوند بدون رعایت حداکثر غلظت و بسته بندی مندرج در فهرست سموم مجاز با اجازه قبلی سازمان حفظ نباتات به کشور وارد نمایند ولی مجاز به فروش و عرضه آن به مصرف کننده نمی باشند.

تبصره 2- وارد کردن حلالها، امولکاتورها و سایر مواد یکه در ساختن و فرمولاسیون سموم دفع آفات بکار میرود با اجازه سازمان حفظ نباتات و به تناسب حجم کار سازندگان و فرموله کنندگان مشمول مقررات مربوط به ورود سموم میباشد.

ماده 42- سازندگان، فرموله کنندگان و بسته بندی کنندگان سموم مکلفند، کارگاه و کارگران عامل را از هر حیث به وسائل استحقاقی و بهداشتی مجهز سازند.

ماده 43- سازندگان، فرموله کنندگان و بسته بندی کنندگان سموم باید نمونه ای از هر پارتی سم ساخته شده یا فرموله وبسته بندی شده را جهت تطبیق با مشخصات به سازمان حفظ نباتات ارسال دارند.

ماده 44- مسئولین فنی موسسات وارد کننده و بسته بندی کننده سموم مسئولیت هر گونه عواقب ناشیه از غفلت یا بی احتیاطی و بالاخره عدم رعایت مقررات مربوطه را داشته و مسئول حوادث ناشیه خواهند بود.

تبصره 1- سازمان حفظ نباتات در صورت تخلف و تخطی مسئولین فنی اجرای مقررات نسبت به لغو صلاحیت مسئول فنی و عنداللزوم لغو پروانه موسسات مزبور اقدام مینماید.

ب- مقررات مربوط به فروشندگان سموم دفع آفات

ماده 45- فروشندگان سموم باید از سازمان حفظ نباتات پروانه اخذ نمایند. صلاحیت فروشندگان توسط کمیسیونی مرکب از نمایندگان سازمان حفظ نباتات و شهرداری محل و در صورت نبودن شهرداری نماینده بخشداری تعیین میشود.

ماده 46- فروشندگان سموم باید دارای صلاحیت فنی برای فروش سموم دفع آفات باشند و یا اینکه شخصی را که دارای صلاحیت فنی باشد به عنوان مسئول فروشگاه خود تعیین نمایند.

ماده 47- اشخاص دارای شرایط زیر می توانند مبادرت به فروش سموم دفع آفات نباتی نمایند و یا در صورت اشتغال به کسب خود ادامه دهند و یا مسئولیت فنی فروشگاه را به عهده بگیرند.

الف- دکتر و یا مهندسین کشاورزی، دکترهای دامپزشکی، دکترها و مهندسین و لیسانسیه های شیمی و داروسازی و علوم طبیعی و دارندگان تحصیلات مشابه و همچنین دیپلمه های کشاورزی اعم از دبیرستان یا دانشسرا های کشاورزی و دیپلمه های دامپزشکی.

ب- اشخاصی که حداقل دارای تحصیلات سیکل اول متوسطه بوده و پنج سال سابقه خدمت در رشته های اجرائی دفع آفات و یا حداقل سه سال سابقه فروشندگی سموم را داشته باشند به شرط آنکه تعهد بسپارند در مدت معینی که از طرف سازمان حفظ نباتات اعلام خواهد شد در کلاسهای فنی که از طرف سازمان حفظ نباتات تشکیل میشود شرکت نموده و گواهی دریافت دارند.

قانون و آیین نامه اجرایی قانون حفظ نباتات

ج- شرکتهای تعاونی روستائی مشروط بر اینکه در آن شرکتهای مروج کشاورزی یا افراد واجد صلاحیت مندرج در بند الف و ب ماده 47 وجود داشته باشد.

ماده 48- فروشندگان که علاوه بر سموم دفع آفات نباتی و حیوانی در مغازه و محل کسب و کار خود مواد غذایی به فروش برسانند پروانه آنها لغو و مراتب به مامورین انتظامی اطلاع داده خواهد شد.
تبصره- در مورد سموم و حشره کشهای خانگی فروشندگان فقط میتوانند بسته های و کوچک و آماده مصرف را که از طرف سازمان حفظ نباتات و یا وزارت بهداشتی گواهی شده است بدون تغییر و دست خوردگی در محل جداگانه ای دور از مواد خوراکی و دارویی در معرض فروش قرار داده و عین بسته را به فروش برسانند.

ماده 49- فروشگاههای سموم دفع آفات از طرف مامورین سازمان حفظ نباتات بازدید خواهد شد تا چنانچه از لحاظ تهویه و سایر شرایط بهداشتی و احتیاطی مناسب تشخیص داده نشوند مراتب جهت رفع نقص به فروشندگان ابلاغ شود و اگر ظرف مدت حداکثر دو ماه رفع نقص نمایند پروانه آنها لغو می گردد.

ماده 50- فروشندگان سموم دفع آفات موظفند بسته های ساخته شده و یا وارده را بدون تغییر به معرض فروش بگذارند.

ماده 51- سموم دفع آفات و خانگی باید فقط در بسته بندیهای مجاز که دارای برچسب تصویب شده طبق نظر سازمان حفظ نباتات بایستی به مصرف کننده فروخته شوند. در مورد بسته بندی های کوچک برچسب باید ضمیمه شود.

ماده 52- فروشندگان موظفند از خریداران سموم تعهد بگیرند که ظروف محتوی سم را پس از مصرف معدوم و مدفون سازند و در صورت عدم انجام تعهد عهده دار مسئولیت عواقب ناشی خواهد بود.

ماده 53- فروشندگان موظفند به هر مصرف کننده سموم، ورقه های شامل اطلاعات طرز مصرف، احتیاطات لازم و مشخصات پادزهر که قبلاً به تصویب مقامات صلاحیت دار رسیده باشد تسلیم و دفتر رسیدی برای فروش سموم در محل فروش داشته باشند که اسم و آدرس خریدار و مورد مصرف سم خریداری شده را در دفتر مزبور ثبت کنند و در مقابل آن از خریدار امضاء دریافت دارند.

ماده 54- حمل سموم با کامیون یا واگن های حامل مواد غذایی و اتومبیل های حامل مسافر و یا موادی که پس از تغییرات مکانیکی، شیمیایی یا فیزیکی به مصرف تغذیه انسان و یا دام میرسد اکیداً ممنوع است.

ماده 55- مسئولین فنی موضوع تبصره 2 و 3 ماده 21 و مواد 47 و 48 این آیین نامه فقط می توانند مسئولیت یک شرکت یا یک موسسه دفع آفات خصوصی، یک شرکت واردکننده یا سازنده یا فرموله کننده و تغییر بسته بندی دهنده و یا یک فروشگاه را به عهده داشته و مقیم محل نیز باشند.

تبصره- کارمندان شاغل وزارت کشاورزی نمی توانند مسئولیت فنی شرکت یا موسسه و یا فروشگاه سم را به عهده گرفته و به نحوی از انحاء در دستگاههای مزبور مشغول خدمت باشند.

ماده 56- فروشندگان سموم موظفند حداکثر ظرف مدت 6 ماه از تاریخ اجرای این آیین نامه وضع خود را با مفاد مقررات بالا تطبیق نمایند.

ماده 57- متخلفین از مواد موضوعه در این آئین نامه طبق قانون حفظ نباتات و سایر قوانین مربوطه مورد تعقیب قرار خواهند گرفت.

ماده 58- از تاریخ اجرای این آئین نامه کلیه آئین نامه هائی که تاکنون در مورد سموم دفع آفات نباتی و سایر موارد موضوعه تصویب گردیده ملغی است.

ماده 59- هر گونه اصلاح و تغییر و تکمیل این آئین نامه که لازم باشد بنا به پیشنهاد وزارت کشاورزی و تصویب هیئت وزیران انجام خواهد شد.